

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סה.

עין משפט נר מצוה

רעב א ב ג מ"י פ"א
 מהלכות
 אכורות הלכה כ' סג ע"ג
 סב ע"ד ע"ה ט"ו פ"ב
 ט"ז:
 רעב ד ה מ"י ט"ז הלכה
 כז ע"ג סג ע"ג
 ט"ז ע"ה ט"ו פ"ב ע"ג
 ט"ז:
 רעב ז ו מ"י פ"א ט"ז
 הלכה ט"ז:

רבינו גרשום

הכא אפילו בשתי שטרות
 פסיק לה. כלומר דכתבין
 בת בסוף שיטה אחת
 וינה בחתולת שיטה
 אחת: בשוכן ונדמה להן
 קאמרין כלומר הדהם
 רבנן מורו: אשר לוא
 כלפי לא לו עכשיו ועומד
 לנדל לאחר זמן לפיכך
 כתב לוא מלא. איסקרא
 גרסינן: והדריגות גרסינן:
 אלו כללי כללות ואלו
 פרטי פרטות כללי כללות
 ציפורת כרמים זה כלל
 אחד אורסקף זה כלל
 אחר כרספת ושחולנית
 זה כלל שלישי ראשו
 ארוך זה כלל רביעי.
 פרטי פרטות (פרטות)
 פרט ראשון ארבה זה
 גובאי. פרט שני סלעם זה
 נפול פרט שלישי חרגול
 זה רשון:

ר' רבי יוסי אומר ושמו חנב. אומר היה הרי"צ דרבי יוסי מפרש
 מילתא דתנא קמא ולא פליג. כדמוכח בגמרא דתנא דבי רבי
 ישמעאל דדריש כלל ופרט וכלל ומרבה ענין הפרט כל דלית ליה ד'
 סימנין ודריש חגב לשמו חגב ותנא דבי רב לא דריש חגב לשמו
 חגב אלא קאמר חגב זה גדיאן ולא

מרבה מידי מענין הפרט ובעי ה'
 סימנין הגך ארבע ואין ראשו ארוך
 ופסיל ראשו ארוך ותנא דמתניין
 דקמי ארבעה סימנין ולא קמי אין
 ראשו ארוך ש"מ דסבר כתנא דבי
 רבי ישמעאל דמכשיר אפילו ראשו
 ארוך ואי"ל לנבז כדמוכח חגב
 לשמו חגב מיופק לי מענין הפרט
 כמו הגך ד' סימנין וי"ל לפי שאין
 סימנין זה לשמו חגב כשזב כשאר סימנין
 ולא הוה מנכרין ליה כי היכי דלא
 בעינן אין ראשו ארוך ומרבינן אע"פ
 דראשו ארוך ומהאי טעמא נמי
 אינטריך לאשמעינן בקרא כרעים
 בהדיא אי נמי כרעים אינטריך
 לכדרשינן בגמרא אין לו עכשיו
 ועמיד לגדל אחר זמן אי"ל לכלל ופרט
 כדקאמר בגמרא אשר לו כרעים
 כלל אבל אין לפרש שיש בחד ממיני
 ארבה או ממיני סלעם וחרגול שאין
 שמו חגב ואין להם כרעים ואי לאו
 דכתביהו קרא בהדיא הוה מוכשינן
 להו דככלל ארבה וסלעם וחרגול ניניהו
 דאי"כ כי קאמר בגמרא דתנא דבי
 ר"י ותנא דבי ר' אייבא דביייהו
 ראשו ארוך לימא דליכא בינייהו דאין
 שמו חגב דלתנא דבי רב שרי ולתנא
 דבי ר"י אסור וכן מוכשינן קשה
 דקאמר בגמרא אשר לו כרעים כלל
 ארבה וסלעם וחרגול פרט ארבה
 הני פרטי מרבה יותר מן הכלל דכללן
 ממשט כלל ארבה וסלעם וחרגול שאין
 להם כרעים ופרטי מרבה וכי האי
 גוונא לא אשכחן דעביד כלל ופרט:

אע"פ שאין לו עכשיו ועמיד לגדל
 אחר זמן. מדכתיב לא
 באלף קדריש ולא מני למימר לא שאין לו כרעים כלל קאמר דארבה וסלעם ארבה וחרגול יש להם קרנוליס כדקמי בהדיא בהלך השוא
 שבהן וכו' וכן אשר ר' חומה דגזי ערי חומה דריש אע"פ שאין לו עכשיו והיתה לו קודם לכן צפ' קמא דמגילה (ד' ג.) ולא מני
 למימר שאין לו כלל קאמר דבערי חומה מישתעי קרא וכן אשר לא יעדה והפדה קודמת דקיימי ליה פ"י שהיה לו לקיימה וליעדה והעומ
 יעדה קודמת ומהאי קרא דרש"י ליה צפ"ק דכריות (ד' ג.) דמלת ויעדה קודמת פדייה שנאמר אשר לא יעדה והפדה ודע'ג
 דכתיב בצל"ף דרשינן כאילו כתיב צו"י כלומר שהיה לו ליעדה ואינו רואה והפדה והיינו טעמא דלמה ליה למכתב אשר לא יעדה פשיטא
 דבלל יעדה מישתעי קרא דאם יעדה היתה רכיבה גט וגם לא היתה רכיבה פדיית אז שצעת ייעוד פקע שעבוד שפחות מינה וא"ת
 צפרק כשם (פסוה לא). דפריך וכל היכא דכתיב לא בצל"ף ממש הוא והא כתיב צבל כרתם לא צר ומלאך פניו הושיעם ואמאי לא מייתי
 מכל הגך קראי ויש לומר דכלל הני אייבא הוכחא מגופיה דקרא שרואה לומר אשר לו צו"י אע"ג דכתיב בצל"ף יי דארבה וסלעם וחרגול
 יש להם קרנוליס וערי חומה גיש להם חומה מיירי וגזי יעדה דכפרישית מדכתיב כלל אבל כרתם לא צר לא מוכח מגופיה דקרא שהקב"ה
 כביכול מילך כרתם של ישראל אלא מקרא אחר יי דכתיב עמו אנכי בצרה וא"ת והיכי דרשינן הכא וגזי ערי חומה מדכתיב לא בצל"ף דבערי
 למימר קרא אע"פ שאין לו עכשיו והא מסקינן צפרק כשם (ד' ג.) דל"ף משמע הכי והכי הן או לאו ויש לומר דמימ דרשינן מדשני
 למכתב בצל"ף יותר מכל אותם לו שרוינן לומר הן שכתובין צו"י ש"מ לדרשה ולא צר נמי דרשינן צמדש דכתיב בצל"ף דכל צרה שאינה
 לישראל מאומות אינה צרה: **אע"פ בל"ף בל"ף פרטות.** כדדרשינן צמוך דאשר לו כרעים כלל ארבה וסלעם וחרגול פרט למיניהו
 חזר וכלל ולא דוקא נקט תנא דבי ר' ישמעאל סלעם לכלל ופרט וכלל דסלעם קרא יתיירא למישרי ראשו ארוך דמסקינן צמוך ולמיניהו
 דסלעם מפרש הרי"צ דל"טרריך דאי לא כתיב למיניהו הוה אמינא דוקא צמוך סלעם שרי ראשו ארוך אבל צמא לא להכי כתיב למיניהו
 לרביי צבוליה אי"ן הוה אמינא דסלעם אהא לאסור מינו קמ"ל ולא קאמר כללי כללות למימר דכל אלו ראוין לדונם בכלל ופרט וכלל אלא ה"ק
 אלו כללות אחר כללות ופרטות אחר פרטות ור"ך לדרוש כולל כפי הראוי וארבה וחרגול צבול זה דבאים בכלל ופרט' ו
 כדמוכח שעתא לסלעם למישרי ראשו ארוך דמסקינן וחגב להר"ך ששמו חגב ולמיניהו חגב להר"ך א דמפרש בהדיא צבוליהו וצבוליהו
 דסלעם דמפרש ליה מבערבא דפשיה כדפרישית וא"ת למה הור"ך לכתוב למיניהו ככל אחד דארבה וסלעם וחרגול לכתוב למיניהו ויהיה די
 צבל אחד לשלשתן צמוך ויש לומר משום דארבה וחרגול הם הם לצדס שצאן צבלל ופרט וכלל כדפרישית וראוין היו ליכתב זה אלל זה והפסיק
 צבלעם וכתבו צבלעם בין ארבה וחרגול לשום דרשה דלא על חנם הוא שכתבו שלל צמוך וכוון שהור"ך לכתוב צבלעם צבול שום דרשה
 שזב אינו יכול לכתוב למיניהו לצמוך כי זה לא יתכן שלמיניהו יהיה עומד על ארבה וחרגול להיות להן כלל אחרון פניו ענמם ועל סלעם לא
 יהא עומד לכלל אלא לדרשה אחרת כמו שאנו דורשים עכשיו למיניהו דסלעם ולפי שיש לארבה וחרגול לכל אחד כלל פניו ענמו ואין שניהם
 נידונים יחד צדין אחד של כלל פרט וכלל אלא צבוליהו שכל אחד ואחד נידון לצדו צבלל ופרט ר"ך לעשות צבין אב משניהם מארבה וחרגול וללמד
 משניהם בהלך השוא צבוליהו ומה שאומר הרי אהא דן צבין אב משלשתן זה לפי שלא פירש עדיין דסלעם קרא יתיירא הוה והכי פירושא דבבב"תא
 לפי המסקנא הרי אהא דן צבין אב משלשתן בהלך השוא והואיל וכן הוא לא מנריך רק ארבעה סימנין דכי מעיינת ביה שפיר בצבוליהו וחרגול סגי
 לעשות צבין אב משניהם ואייתר ליה סלעם לרביי ראשו ארוך והא דמרבינן ראשו ארוך ולא אמרינן דמרבינן ואע"ג דליית ליה חד מהנך ד' סימנין
 ואין

בחרתי בשתי תיבות: **בשני** שיטין. בת מאלן ויענה מאלן: הכי
 גרסינן יש לו ארבע יתירה וזפק וקורקבנו נקלף צידוע שהוא טהור.
 וארישא סמין דתנא ליה כל עוף הדורס טמא ואם אינו דורס ויש לו
 עוד שלשה סימנין דהוו להו ארבעה צידוע שהוא טהור: אם רגליו.
 ארבעתו: **הקולט** מן האויר.

שכשזורקין לו מאלל קולטו לתוך פיו
 ומקצלו מן האויר: **ליפרתא.** מכריץ
 היו שהיא טהורה וזה שמה: קולט
 ואוכל שאינו מניחו לתוך עד שלא
 יבלענו: **סן.** כמו שזין: ונדמה.
 דומה להם צמראתו: **הלך.** הואיל
 ואמרינן הכי בעינן תרווייהו: ואל
 מין חגב צלשון ארמי: **איסקרא.** ואין
 לו קרנוליס צקטנותו וגדלים לאחר
 זמן: **א** אשר לא כרעים. כתיב אשר
 לו קרי: **רשון ניפול** גדיאן יומא
ירושלמי. כך שמש: **לפורס כרמים.**
 מין ארבה דאין לו גזחית וכן לארבה
 כדלקמן: **יומא.** מין סלעם דיש לו
 גזחית: **עילוביא.** מין חרגול דיש לו
 זנב ולשניים הראשונים אין זנב: **הרזניס.**
 מין חגב ואינו דומה אלאו צמראה:
דבי ר' ישמעאל תנא. הגך למיניהו
 לאו פרטי ניניהו כדאמרת דלא מרבי
 אלא מינא דכל חד אלא כללי ניניהו
 ויש כאן כללי כללות ופרטי פרטות
 כלומר כללות הבאין אחר כללות שלא
 לזורך ואמו לדרשה ופרטינן הבאין
 שלא לזורך אחר פרטות ולדרשה צאו על
 כרחיך ולקמן מפרש להו ואויל דסלעם
 וחגב הן הפרטות שלא הורכו ולמיניהו
 הכמוצין עמהם הם הכלליי שלא הורכו:
 יפירות

לאחר זמן מאי זחל אמר אביי אסקרין ת"ר
 את הארבה וגו' ארבה זה גובאי סלעם זה רשון חרגול זה ניפול חגב
 זה גדיאן מה ת"ל למינו למיניהו למיניהו למיניהו ד' פעמים ילהביא
 ציפורת כרמים ויוחנא ירושלמית והערצוביא והרובנית דבי ר' ישמעאל
 תנא אלו כללי כללות ואלו פרטי פרטות ארבה זה גובאי למינו להביא
 ציפורת

א [מספחה פ"ג ה"ז
 ע"ט] ג צי"ק כ"ז:
 ג [מספחה פ"ג ה"ט].
 ד [גבי הערוך מ"יין וכתיב
 המוסף דין מוכח ממגווס
 ירושלמי ע"ש בערך מ"יין,
 ה] ז"ל אחרי ד"ה ואל,
 ו [ש"ך למתנין לעיל ע"ג,
 ז] ז"ל [לא, ח] ז"ל
 ז [ארבעה, ט] עין רש"י,
 ח ז"ל ופרט וכלל,

תורה אור השלם

1. ויהי בימי אמרפל
 מלך שגער אריוך מלך
 אלקס דברקעמור מלך
 עילם וחדעל מלך גוים:
 2. אָת אָת זָה תֵאבְלוּ
 מִכָּל שָׂרָץ הָעוֹף הַדּוֹלֵף
 עַל אַרְבַּע אֲשֶׁר לוֹ
 כְּרַעִים מִמַּעַל לָרֶגְלָיו
 לִנְתֵר בְּהֵן עַל הָאָרֶץ:
 ויקרא יא כא
 3. אָת אֵלֶּה מִקְּדֹשׁ
 תֵּאבְלוּ אֵת אֲרֵבָה
 לְמִינֵהּ וְאֵת הַקְּרָבָה
 לְמִינֵיהּ וְאֵת הַחֲרָבִל
 לְמִינֵיהּ וְאֵת הַחֲגָב
 לְמִינֵיהּ: ויקרא יא כב

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א [תוס' ד"ה אלו וכו'.
 ולמיניהו דתנא להאריך כל
 הסימנין הללו כדמפרש
 וכו' כ"ז:]

מוסף רש"י

לא לחנם הלך חזיר
 כו'. ר' אליעזר סבר וחזיר
 עוף טמא הוא ובענין פליגי
 עליה (ביק צב).